

Nr 73.

Ankom till Riksdagens kansli den 9 maj 1911 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående viss förmån för revisionssekreterare, som utnämnes till hofrättsråd, i fråga om ålderstillägg å hofrättsrådslönen samt en i ämnet väckt motion.

(3:e Afd.)

I en till Riksdagen aflåten till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition, nr 168, af den 31 mars 1911 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att, därest revisionssekreterare, som vid utnämningen till ämbetet var ledamot i någon af rikets hofrätter, ånyo utnämnes till ledamot i samma hofrätt, han må för erhållande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen tillgodoräkna sig ej blott den tid, han förut varit ledamot i hofrätten, utan äfven den tid intill fem år, hvarunder han innehafvt revisionssekreterarämbetet.

Till ofvanberörda statsrådsprotokoll har departementschefen anført följande:

»Då jag i statsrådet den 13 sistlidna januari inför Eders Kungl. Maj:ts föredrog ärendet om reglering af löneförhållandena m. m. vid nedre justitierevisionen, i hvilket ärende då fattades nådigt beslut om proposition till Riksdagen i enlighet med hvad af mig blifvit hemställt, hade jag äfven att behandla frågan om antalet *ordinarie* revisionssekreterare i förhållande till antalet *konstituerade*.

Löneregleringskommittén hade uti sitt i ärendet afgifna betänkande såsom en omständighet, hvilken talade för att ett större antal

revisionssekretererämbeten borde tillsättas allenast med konstitutorial, framhållit, att dessa ämbeten fått karaktär af öfvergångsplatser, hvilkas innehafvare i allmänhet icke lämpligen borde kvarstanna i tjänsten längre än en begränsad följd af år; vore de ordinarie revisionssekreterarna allt för många, kunde svårighet möta att i rätt tid bereda dem öfvergång till andra tjänster, för hvilka de kunde vara skickade. Till minskande af dessa betänkligheter ifrågasatte jag en anordning, som jag emellertid fann lämplig äfven ur andra synpunkter.

Jag erinrade, att de allra flesta revisionssekreterarna, då de mottog förordnande i nedre revisionen, vore ledamöter i hofrätterna. Sådan revisionssekreterare kvarstode, om han vore hofrättsråd eller under tjänstgöringen i nedre revisionen blefve det, vid hofrättsrådstjänsten såsom sin ordinarie befattning, så länge han ännu endast innehade förordnande eller konstitutorial i nedre revisionen; han kunde under denna tid när som helst återinträda i hofrätten efter den tjänst-ålder, han där innehade, och med oförändrad rätt till åtnjutande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen. Men i och med att han erhöle *fullmakt* å revisionssekreterartjänst, lämnade han definitivt hofrätten. Att han sedermera skulle få återgå till sin verksamhet i hofrätten, torde hittills hafva ansetts uteslutet; i allt fall ägde han ej räkna sig den tid, han varit ordinarie revisionssekreterare, till godo i fråga om rätt till ålderstillägg i hofrätten, och någon bestämmelse, som tillförsäkrade honom att i fråga om det företräde, äldre ledamot i särskilda hänseenden hade framför yngre, få räkna tjänst-ålder från dagen för sin *första* fullmakt som ledamot i hofrätten, funnes icke.

Häri förklarade jag mig anse ändring böra ske. Det borde så anordnas, att i fall, då omständigheterna gjorde det önskligt, äfven en ordinarie revisionssekreterare kunde, när vakans i hofrätten uppstode, återtaga sitt hofrättsrådsämbete utan att afbrottet i hans tjänstgöring i hofrätten räknades honom till last i nyss berörda hänseenden. Min mening vore naturligtvis icke, att sådan återgång till hofrätterna skulle blifva regel. Tvärtom komme nog, framdeles som hittills, i de flesta fall andra vägar att stå den afgående revisionssekreteraren öppna. Att honom bereddtes äfven den möjligheten att åter ägna sig åt hofrättstjänsten, skulle enligt min åsikt visa sig ur flera synpunkter fördelaktigt. Särskildt ville jag härmed framhålla, att det för hofrätten kunde vara en förmån att återfå en ledamot med den vidgade erfarenhet, en längre tids tjänstgöring såsom revisionssekreterare skänkte.

Angående de för den föreslagna anordningen erforderliga ändringar i gällande bestämmelser erinrade jag, att jag ej i det sammanhang

hvari frågan sålunda af mig blifvit väckt, hade att därutinnan framlägga förslag; ändringarna borde nämligen vidtagas i föreskrifter, som gällde för hofrätterna, ej för justitierevisionen. Sedan hofrätterna beredts tillfälle att yttra sig i frågan, skulle jag anhålla att få återkomma till densamma.

Efter nådig remiss hafva rikets hofrätter numera afgifvit underdåniga utlåtanden i ämnet.

Innan jag redogör för dessa yttrandens innehåll, torde jag emellertid få erinra, att, då statsutskottet i sitt utlåtande i anledning af Eders Kungl. Maj:ts förslag om ny lönereglering för nedre justitierevisionen förklarar sig anse, att med hänsyn till en blifvande rättegångsreform antalet ordinarie revisionssekreterare, som af Eders Kungl. Maj:t föreslagits till femton, icke borde sättas så högt utan till tolf, utskottet tillika uttalat sig om ifrågavarande af mig i utsikt ställda anordning, i det utskottet yttrat, att, då lämpligheten af en sådan anordning, hvarmed gifvetvis skulle beredas möjlighet till en hastigare omsättning af de ordinarie revisionssekreterarna, syntes, såsom menligt inverkan på befordringsmöjligheterna inom vederbörande hofrätt, kunna ifrågasättas, utskottet ansett sig vid bestämmandet af de ordinarie revisionssekreterarnas antal icke böra taga i beräkning en dylik anordning.

Då löneregleringsfrågan den 25 februari behandlades af Riksdagen, uttalades väl i andra kammaren sympatier för att tillfälle bereddes ordinarie revisionssekreterare att återgå till hofrätterna, men i statsutskottets af mig återgifna yttrande föreslogs ej någon ändring. För egen del gaf jag uttryck åt den förhoppning, att denna fråga icke skulle vara bragt ur världen genom hvad statsutskottet däri yttrat. Om, såsom jag sade mig hafva anledning antaga, hofrätterna icke skulle komma att ställa sig afvisande till tanken, vore det min afsikt att upptaga frågan till förnyadt öfvervägande.

Min förmodan om hofrätternas ställning till den af mig ifrågasatta anordningen har visat sig grundad. Göta hofrätt har, utan särskild motivering, förklarar sig icke hafva något att erinra mot förslaget, och äfven de båda andra hofrätterna hafva funnit detsamma böra godkännas, dock med viss modifikation.

Sålunda har hofrätten öfver Skåne och Blekinge funnit anordningen, såsom erbjudande beaktansvärda fördelar såväl för hofrätterna som för vederbörande tjänsteman, böra åvägbringas, men, då de ändrade bestämmelserna syntes komma att medföra ökad osäkerhet i befordringsutsikterna inom hofrätterna, isynnerhet om återgång till hofrätt icke inskränktes till sällsynta fall, föreslagit, att till för-

minskande af olägenheterna i detta hänseende — hvilka olägenheter blefve desto mera kännbara ju ringare antalet ledamöter i hofrätten vore — viss tid skulle fastställas, inom hvilken återgång till hofrätt borde äga rum, därest vederbörande skulle blifva delaktig af omförmälda förmåner.

I samma riktning har jämväl Svea hofrätt uttalat sig. Efter att hafva framhållit de fördelar, den tilltänkta anordningen komme att medföra såväl därutinnan, att den i sin mån vore ägnad att betrygga den bästa möjliga rekrytering af nedre revisionen — och en sådan rekrytering vore för rättsskipningen i högsta instans af synnerlig vikt — som ock för hofrätten, som därigenom någon gång komme att få återbörda en ledamot med framstående erfarenhet, öfvergår hofrätten till frågan om förändringens inverkan på befodringsutsikterna inom hofrätterna. Det måste — yttrar hofrätten — i allmänhet betecknas såsom önskvärdt, att befodringsutsikterna vid ett ämbetsverk kunde åtminstone någorlunda tillförlitligt bedömas af dem, som ägnade det samma sitt arbete. Uppenbart vore emellertid, att den förändrade anordning, hvarom fråga vore, skulle därest den i någon större utsträckning komme att vinna tillämpning, på ett fullkomligt oberäkneligt sätt verka förryckande på befodringsmöjligheterna inom hofrätterna. Detta innebure efter hofrättens tanke en fara, ty otvifvelaktigt skulle de ovissa befodringsförhållandena verka hämmande på tillströmningen af arbetskraft, och detta skulle åter innebära ökad svårighet att på tillfredsställande sätt rekrytera såväl hofrätterna som medelbart äfven nedre revisionen. Det blefve därför nödvändigt att i nämnda hänseende åvägabringa någon stadga och säkerhet genom att till viss tid begränsa den rätt till återinträde i hofrätten, som skulle tillkomma ordinarie revisionssekreterare. Blefve antalet ordinarie revisionssekreterare bestämdt till femton och i följd däraf tjänstgöringen i nedre revisionen före fast anställning inskränkt till ett par år, syntes nämnda tid kunna sättas till fem år från utnämningen till ordinarie revisionssekreterare, men, därest antalet stannade vid tolf, syntes den böra begränsas till tre år från sagda tidpunkt. Äfven med sålunda föreslagen begränsning syntes det intresse, man med nämnda anordning ville främja, blifva tillgodosedt, utan att rubbningen i hofrättens befodringsförhållanden blefve alltför betungande. Genom dylik tidsbegränsning skulle äfven vinnas, att, då revisionssekreterare återtog hofrättstjänstgöringen, afbrottet i hans verksamhet inom hofrätten aldrig varat så länge, att han icke kunde antagas komma att med oförminskad kraft och intresse åter ägna sig åt hofrättsarbetet. Slut-

ligen framhåller hofrätten, att den ifrågasatta anordningen icke kunde anses antaglig under annan förutsättning än den, som legat till grund för mitt yttrande i frågan inför Eders Kungl. Maj:t, eller att densamma afsåge revisionssekreterares öfverflyttning till hofrättsrådsämbetet allenast i den hofrätt, han vid utnämningen till revisionssekreterare tillhörde.

Äfven statskontoret har afgifvit infordradt utlåtande i ärendet, men har därvid inskränkt sig till att undersöka, hvilka förändringar i gällande författningar kunde krävas för förslaget genomförande.

Med de yttranden, hvilka nu föreligga från hofrätterna, torde det vara all anledning att fullfölja tanken att för revisionssekreterare, som innehafvade hofrättsrådsämbete, möjliggöra återgång till ledamotskap i hofrätten. Att väsentliga fördelar genom en dylik anordning skulle vinnas, därom synas meningarna ej vara delade; och om, på sätt Svea hofrätt samt hofrätten öfver Skåne och Blekinge ifrågasatt och äfven jag finner lämpligt, de förmåner, som skulle tillförsäkras den till hofrätten återvändande revisionssekreteraren göras beroende af att återgången sker inom viss tid efter utnämningen till ordinarie revisionssekreterare, torde betänkligheterna i fråga om anordningens menliga inverkan på befodringsutsikterna i hofrätterna blifva i det väsentliga undanröjda. I hvarje särskildt fall bör naturligtvis för öfrigt vid behandling af revisionssekreterares ansökning om utnämning ånyo till ledamot i den hofrätt, han förut tillhört, hänsyn tagas till befodringsförhållandena i hofrätten vid den ifrågavarande tiden. Med sagda modifikation och med nödig varsamhet i tillämpningen böra sålunda enligt min mening de olägenheter, förändringen kunde i berörda hänseende medföra, blifva förebyggda.

Den åtgärd, som närmast bör vidtagas för förändringens genomförande, är, att hos Riksdagen göres framställning om erforderlig bestämelse angående rätt för revisionssekreterare, som återgår till hofrätt, att i viss utsträckning räkna sig revisionssekreterartjänstgöringen till godo för tillträde till ålderstillägg i hofrätten.»

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra kammaren af herr *B. Petré*n väckt motion (nr 357), däri hemställt, att det i förevarande proposition äskade medgifvandet måtte så utsträckas, att, därest revisionssekreterare utnämnes till ledamot i samma hofrätt, i hvilken han vid utnämningen till ämbetet var fiskal, han må, för erhållande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen, få tillgodo-

räkna sig den tid intill fem år, hvarunder han innehaft revisionssekreterarbrevet.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»I propositionen nr 168 har föreslagits, att Riksdagen måtte medgifva, att, därest revisionssekreterare, som vid utnämningen till ämbetet var ledamot i någon af rikets hofrätter, ånyo utnämnes till ledamot i samma hofrätt, han må, för erhållande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen, tillgodoräkna sig ej blott den tid, han förut varit ledamot i hofrätten, utan äfven den tid intill fem år, hvarunder han innehaft revisionssekreterarbrevet.

Syftet med den föreliggande propositionen är att bereda ordinarie revisionssekreterare tillfälle att i förekommande fall kunna utan alltför stor minskning i inkomster återgå såsom hofrättsråd till den hofrätt, hvilken han tidigare tillhört.

I propositionen förutsättes såsom visst, att de, som från tjänstgöring i hofrätt emottaga förordnande i nedre justitierevisionen, hunnit befordras till hofrättsråd, innan de komma i tur att utnämnas till ordinarie revisionssekreterare.

Om ock så hitintills med få undantag varit fallet, torde det dock vara anledning förmoda, att, sedan antalet ordinarie revisionssekreterare från och med nästa års början höjts från 8 till 15 samt, i händelse af bifall till propositionen, återgång till hofrätt från revisionssekreterarbete tillika kan emellanåt vara att emotse, det — särskildt beträffande de mindre hofrätterna — framdeles understundom kommer att inträffa, att personer, innan de ännu hunnit befordras till hofrättsråd, blifva i tur att utnämnas till ordinarie revisionssekreterare. Så torde exempelvis med all sannolikhet blifva fallet med flera af dem, som efter föregående tjänstgöring i hofrätten öfver Skåne och Blekinge för närvarande uppehålla revisionssekreterartjänst.

Då det emellertid saknas giltig anledning att från den i propositionen åsyftade förmånen afskära dem, som vid utnämningen till revisionssekreterarbete icke ännu hunnit blifva hofrättsråd, torde det af Riksdagen äskade medgifvandet lämpligen böra utsträckas att omfatta jämväl dem, som vid utnämningen till nämnda ämbete voro fiskaler i någon af rikets hofrätter.»

Då utskottet förutsätter, att den af Kungl. Maj:t nu föreslagna anordningen varder så tillämpad, att de olägenheter, förändringen kunde medföra i fråga om befordringsmöjligheterna i rikets hofrätter, blifva förebyggda, samt den begränsning med afseende å förmånens åtnjutande,

som upptagits i Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, synes utskottet innebära en viss trygghet i berörda afseende, har utskottet icke velat motsätta sig hvad Kungl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit. Och, då det torde saknas giltig anledning att vid bifall härtill från denna förmån afskära dem, som vid utnämningen till revisionssekreterarbete icke ännu hunnit blifva hofrättsråd, har utskottet funnit sig böra biträda jämväl hvad motionären föreslagit i syfte af förmånens utsträckning till dem, som vid utnämning till revisionssekreterarbete innehaft fiskalsbefattning i hofrätt.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts ofvannämnda proposition och herr Petréns förberörda motion, medgifva

a) att, därest revisionssekreterare, som vid utnämningen till ämbetet var ledamot i någon af rikets hofrätter, ånyo utnämnes till ledamot i samma hofrätt, han må för erhållande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen tillgodoräkna sig ej blott den tid, han förut varit ledamot i hofrätten, utan äfven den tid intill fem år, hvarunder han innehaft revisionssekreterarbetet, samt

b) att, därest revisionssekreterare utnämnes till ledamot i samma hofrätt, i hvilken han vid utnämningen till revisionssekreterarbetet var fiskal, han må, för erhållande af ålderstillägg å hofrättsrådslönen, tillgodoräkna sig den tid intill fem år, hvarunder han innehaft revisionssekreterarbetet.

Stockholm den 9 maj 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
